

Mál nr. 115/2021

M og
V v/ líftryggingar.**Ágreiningur um rétt til að fella niður ábyrgð vegna rangra upplýsinga í líftryggingarumsókn.****Gögn.**

1. Málskot, móttakið 24.3.2021, ásamt fylgigögnum.
2. Bréf V, dags. 16.4.2021, ásamt fylgigögnum.

Málsatvik.

Með umsókn, dags. 26. janúar 2018, sótti A, sonur M, um líftryggingu hjá V. Í umsókninni svaraði A ýmsum spurningum m.a. varðandi heilsufar sitt og lífshætti. Þannig svaraði hann neitandi spurningu um hvort hann hafi haft við gerð umsóknarinnar eða áður „[g]eðsjúkdóma/vandamál, þar með talið þunglyndi eða kvíða“. Hann kvaðst sömuleiðis hafa verið fullkomlega heilsuhraustur og vinnufær þrjú undanfarin ár áður en hann sótti um váttrygginguna. Enn fremur kvaðst hann neyta áfengis sem næmi að meðaltali tveimur bjórum á viku. Á umsókninni var M tilgreind sem rétthafi líftryggingarfjárins kæmi til greiðslu þess.

Hinn 27. október 2019 lést A við fall af þriðju hæð á heimili sínu. Í kjölfarið krafði M V um greiðslu líftryggingarfjárins. Áður en V tók afstöðu til greiðsluskyldu sinnar aflaði félagið upplýsinga úr sjúkraskrá A allt að fimm ár aftur í tímann.

Samkvæmt fyrirleggjandi sjúkragögnum varðandi sjúkrasögu A árin fyrir andlátinu kom m.a. fram að hann hafi leitað til heimilislæknis 26. nóvember 2014 þar sem fram kom að hann hafi verið „[b]ungur skammdegis“ og hafi honum verið ávísað lyfinu Escitalopram (N06AB10) sem mun tilheyra flokki þunglyndislyfja.

Hinn 27. desember 2015 kom A í fylgd lögreglu á bráðabjónustu geðsviðs Landspítala háskólasjúkrahúss, en systkini A höfðu þá haft samband við lögreglu eftir að hann hafði sent þeim rafræna mynd þá um nóttina þar sem sjá mátti að hann hafði rispað sig á handlegg og þau ekki náð símasambandi við hann. Aðspurður í viðtali á bráðabjónustunni kvaðst honum vera alveg sama hvort hann sé lifandi eða dáinn. Hann hafi fundið fyrir þunglyndiseinkennum síðustu tvær vikur fyrir komuna, verið dapur, kvíðinn, einangrað sig og verið framtaks- og áhugalaus. Hvað sjálfsvígshættu snerti hjá A er skráð að hann hafi hugsað sig um að skera sig og leggjast í bað, en hræðsla við sársauka hafi stoppað sig af. Hann hafi hins vegar prófað deginum áður að skera sig í handlegg og ekki fundist það mjög sárt. Hann hafi hugsað um sjálfsvíg en neitað mótuðum plönnum umrætt sinn. Var M ekki metinn í sjálfsvígshættu. Þá kom fram að hann hafi farið að finna fyrir þunglyndi sjö árum áður en verið mismunandi hversu lengi það hafi staðið yfir en komi gjarnan á þeim árstíma sem þarna var, þ.e. að vetri til. Þá hafi hann farið að einangra sig, átt erfitt með að umgangast fólk, helst ekki svarað síma, orðið dapur og kvíðinn og svefn orðið erfiður.

Daginn eftir kom A á bráðabjónustuna til endurmats með tilliti til sjálfsvígshugsana. Er líðan hans þá sögð hafa verið svipuð, hafi enn fundið fyrir vanlíðan en aukin von hafi verið þar sem hann hafi mögulega verið að fá aðstoð vegna líðan sinnar. Hann hafi oft fundið fyrir vonleysi, depurð og fengi dauðahugsanir en á þeirri stundu hafi hann ekki haft mótuð áform um að skaða sig. Þá hafi vanlíðan og vonleysi versnað í kjölfar áfengisdrykkju. Var A greindur með geðlæðgarlotu, ótilgreinda, og skaðlega notkun alkóhóls.

Að fengnum framangreindum upplýsingum hafnaði V kröfu M á þeirri að forsendu að A hefði veitt rangar upplýsingar í váttryggingarumsókninni um geðheilsu sína og áfengisnotkun, en félagið hefði á grundvelli áhættumats hafnað umsókn A um líftryggingu ef réttar upplýsingar hefðu verið veittar í þessum efnum.

Álit.

Á meðan váttryggingafélag hefur ekki samþykkt að veita líftryggingu getur það samkvæmt 1. mgr. 82. gr. laga nr. 30/2004, um váttryggingarsamninga, óskað eftir upplýsingum sem hafa þýðingu fyrir mat þess á áhættunni. Í þeim tilgangi er félaginu heimilt að óska upplýsinga um sjúkdóma sem váttryggingartaki er haldinn eða hefur verið haldinn. Slíkra upplýsinga skal aflað beint hjá váttryggingartaka, eða eftir atvikum váttryggðum. Skal váttryggingartaki, eins og í þessu tilviki, veita rétt og tæmandi svör eftir bestu vitund við spurningum félagsins.

Samkvæmt 1. mgr. 83. gr. laganna ber félagið ekki ábyrgð ef váttryggingartaki hefur sviksamlega vanrækt upplýsingaskyldu sína skv. 1. mgr. 82. gr. og váttryggingaratburður hefur orðið. Hafi váttryggingartaki ella vanrækt upplýsingaskyldu sína í þeim mæli að ekki telst óverulegt má fella ábyrgð félagsins niður í heild eða að hluta, sbr. 2. mgr. sömu lagagreinar, og skal þá við mat á ábyrgð félagsins litið til þess hvaða þýðingu vanrækslan hefur haft fyrir mat þess á áhættu, til þess hve sökin var mikil, með hvaða hætti váttryggingaratburður hefur orðið og til atvika að öðru leyti.

Þegar litið er til þess sem að framan greinir varðandi sjúkrasögu A áður en hann sótti um líftrygginguna hjá V fer ekki á milli mála að hann veitti rangar upplýsingar um geðheilsu sína í umsókninni þegar hann svaraði því neitandi að hann hefði eða hefði haft geðsjúkdóm eða slík vandamál, þ. á m. þunglyndi eða kvíða. Réttar upplýsingar að þessu leyti hafa mikla þýðingu þegar lagt er mat á það hvort áhætta sé slík að félag telji sér fært að veita líftryggingu. Kemur það meðal annars fram í fyrirbyggjandi svari frá endurtryggjanda V þar sem fram kemur að saga um sjálfsvígstilraunir ásamt áfengis- eða lyfjamisnotkun leiði til synjunar um líftryggingu.

A virti því ekki skyldu sína skv. 1. mgr. 82. gr. laga nr. 30/2004 að veita rétt og tæmandi svör við þeim spurningum sem að honum var beint í váttryggingarumsókninni. Vanræksla A í þessu efni var veruleg og hafði mikla þýðingu fyrir V, enda hefðu þær leitt til þess að V hefði synjað A um líftrygginguna, líkt og að framan greinir. Í ljósi þessa og með vísan til 2. mgr. 83. gr. laganna fellur ábyrgð V niður í heild. Af því leiðir að M á ekki rétt á greiðslu samkvæmt líftryggingunni.

Niðurstaða.

M, á ekki rétt á greiðslu líftryggingarfjár hjá V.

Reykjavík, 11. maí 2021.

Þóra Hallgrímsdóttir lögfr.

Valgeir Pálsson lögmn.

Hildigunnur Hafsteinsdóttir lögfr